

Reaklif

Hoog op het Reaklif verzamelen de Friezen zich om te herdenken hoe ze in het jaar 1345 een Hollandse invasiemacht in de pan hakten. Een zwerfkei op het klif doet dienst als monument. *Leaver dea as slaef* staat erop te lezen, ook voor wie het Fries niet beheerst is de boodschap duidelijk. Aan de weg, aan de IJsselmeerzijde, is een klein bordes gemetseld. Een stenen balkon met uitzicht over het water. Als uitkijkpost zou het kunnen dienen, Hollanders met kwade bedoelingen zie je van mijlen ver aankomen. De vier stalen ringen in het muurtje van zwerfkeien blijken houders te zijn voor vlaggenstokken. Daaraan wapperen vier vlaggen. Ik heb wat voorwerk gedaan en herken de Interfriesse vlag: een wit, met blauw omrand Scandinavisch kruis op een geel veld, met in de binnenste hoeken van het kruis vier *pompeblêden*. Symbool voor de eenheid van de van oudsher Friestalige gebieden aan de oevers van de Noordzee en van een streven naar een autonome en Friestalige deelstaat, Nieuw-Friesland, binnen een verenigd Europa. De vlag ernaast is getooid met een wat merkwaardig wapenschild waarop een kroon, een ketel en een halve adelaar te zien zijn. De wapenspreuk eronder luidt: *Lewer duad ûs slav!* Een puntje van aandacht: binnen de grenzen van Nieuw-Friesland bestaat nog geen eenheid van taal.

De volgende vlag in de rij, groen-rood-wit gestreept, blijkt bij navraag die van het eiland Helgoland te zijn. De laatste fascineert me. De horizontale banen in geel, rood

en blauw ken ik: het zijn de kleuren van het wapen van de graven van Holland. Ze komen precies in die volgorde terug in de vlag van de provincie Noord-Holland. Die is niet half zo bekend als de Friese vlag, waaraan het rondom de *Grutte Stien* vandaag bepaald niet ontbreekt, maar hij bestaat wel degelijk. Het zou een slinkse knipoog van de geschiedenis zijn wanneer uitgerekend de kleuren van het graafschap Holland bij deze Friese herdenking in top gaan. Speurwerk leert me echter dat het de driekleur van het *Landkreis* Nordfriesland is, de regio aan de Duitse Waddenkust die tegen Denemarken aan schurkt. Er blijken twee versies van te bestaan, de vlag met wapen en wapenspreuk heeft dezelfde kleuren en is van hetzelfde *Landkreis*. Ondertussen schitteren de vlaggen van de Duitse regio Ostfriesland – zwart-rood-blauw gestreept – en van West-Friesland – twee gaande gouden leeuwen op een blauw veld, vrijwel identiek aan het provinciewapen van Friesland – door afwezigheid. Van enige vexillologische willekeur lijkt hier sprake, helemaal wanneer een man even later een stok met een van de vele Friese vlaggen uit de houder haalt en er een fantasievlag voor in de plaats zet. Er staat een cirkel op afgebeeld, op een blauw vlak, met daarin de kleuren van Nordfriesland en Ostfriesland. De vlag van de Nederlandse provincie Friesland is vertegenwoordigd door zeven *pompeblêden* die merkwaardig genoeg op de kop zijn geplaatst. Weer thuis ontdek ik dat het een tweede Interfrieze vlag is, ontworpen op verzoek van de Interfrieze Raad die zich niet kon vinden in het ontwerp met het Scandinavische kruis. Degene die dit dundoek met een tie-wrap aan de stok bevestigde heeft niet opgelet en hem ondersteboven gehangen. Geen Fries lijkt het op te merken.

Voor de niet helemaal volledige volledigheid is ook de vlag van Warns – zwart-witte strepen en een half anker in geel op een rood veld – van de partij. De resterende stalen ringen omklemmen vlaggenmasten met de vertrouwde Friese vlag met de *pompeblêden*. Ik tel er dertien. Aan de voet van de witte mast ligt nog een exemplaar te wachten, keurig in een zwarte emmer om te voorkomen dat het doek de grond raakt. Ten tijde van de Slag bij Warns bestond er nog niet zoiets als een gezamenlijke Friese vlag. Bijna zeven eeuwen later moeten twee sterk van elkaar verschillende eenheidsvlaggen uitdrukking geven aan de Friese saamhorigheid.